

Talikääpä

En ticka

Obba rivulosa

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Talikääpä on alustanmyötyäinen, pieni, pehmeä mutta tannakka yksivuotinen kääpä. Se kasvaa usein ryhminä ja kasvun edetessä vierekkäiset itiöemälaikut sulautuvat yhteen. Itiöemän valkoinen reuna on pillejä vaaleampi, säikeinen, lopulta vetisen kuultava. Talikäävän pillipinta on kermanvärisen, mutta se tummuu ruskehtavaksi kasvun lopulla. Kulmikkaita pillejä on 4–6 millimetrillä. Varma lajinmääritys edellyttää mikroskopointia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Talikääpä kasvaa yleensä männyssä, joskus harvoin haavassa. Kääpä kasvaa pitkälle lahonneella, usein kuorettomalla puulla. Suomessa talikääpää on löydetty monentyyppisistä metsistä, mutta erityisen usein se kasvaa hiiltyneessä puussa ja yleistyy joskus hetkeksi metsäpalon jälkeen.

Nykytila ja uhkatekijät

Talikääpä on uhanalaistunut ja sitä uhkaa edelleen lahoppuun ja metsäpalojen väheneminen. Kolmannes talikäävän nykyisistä tunnetuista kasvupaikoista on suojelun ulkopuolella.

Hoitosuositukset

Talikäävän esiintymispaikalla tulisi turvata mäntylahoppu-jatkumo. Metsien kulutus luo talikäävälle kasvupaikkoja. Luonnonhoidollisen kulutuksen toteuttamiseen on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. *Norrinia* 19:1–223.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuuseumi, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Jorma Pennanen